

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 400/2018-53

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. júla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Dobrovičom, Běžová 8, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 41 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3 CoP 29/2016, 3 CoP 30/2016 z 23. februára 2017 a rozsudkom Okresného súdu Poprad č. k. 15 P 227/2014-353 zo 17. júna 2016 v spojení s doplnčacím rozsudkom č. k. 15 P 227/2014-363 zo 17. júna 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. marca 2018 doručená sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] (ďalej len

„sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Jozefom Dobrovičom, Běžová 8, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 41 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 CoP 29/2016, 3 CoP 30/2016 z 23. februára 2017 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Okresného súdu Poprad (ďalej len „okresný súd“) č. k. 15 P 227/2014-353 zo 17. júna 2016 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) v spojení s doplnčiacim rozsudkom č. k. 15 P 227/2014-363 zo 17. júna 2016 (ďalej aj „doplnčiaci rozsudok okresného súdu“, spolu aj „napadnuté rozsudky okresného súdu“).

Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 15 P 227/2014 vo veci starostlivosti o maloleté deti (■■■■ a ■■■■), v ktorom okresný súd napadnutým rozsudkom zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matky a otca oprávnil na styk s deťmi každý párný týždeň v mesiaci od stredy 15.00 h do nedele 18.00 h a počas vianočných a veľkonočných sviatkov a letných prázdnin. Zároveň zamietol návrhy otca na nariadenie striedavej starostlivosti, spojenie súvisiacich vecí vedených okresným súdom a na prenesenie príslušnosti na Okresný súd Bratislava I.

Sťažovateľ podal návrh na nariadenie striedavej starostlivosti o maloleté deti predbežným opatrením, o ktorom rozhodol okresný súd v súvisiacom konaní vedenom pod sp. zn. 14 P 334/2014 tak, že návrh zamietol. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd uznesením sp. zn. 11 CoP 4/2015 z 19. marca 2015 zmenil uznesenie okresného súdu tak, že dočasne (do právoplatného skončenia konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 15 P 227/2014) zveril deti do striedavej starostlivosti oboch rodičov, ktorá sa realizovala od 1. apríla 2015 do 4. apríla 2017. Sťažovateľ podľa svojho tvrdenia počas tejto doby riadne vykonával starostlivosť o maloleté deti a možnosť styku nevynechal.

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že ho potvrdil v spojení s doplnčiacim

rozsudkom, ktorým bol doplnený výrok ukladajúci sťažovateľovi povinnosť uhradiť trovy štátu, a odmietol odvolanie sťažovateľa proti výroku o zamietnutí návrhu na spojenie vecí. Zároveň krajský súd dal podnet súdu prvej inštancie na uloženie výchovného opatrenia podrobiť sa odbornému poradenstvu na účel zlepšenia komunikácie medzi rodičmi.

Sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 1 Cdo 213/2017 z 31. januára 2018 odmietol ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) Civilného sporového poriadku. Uznesenie dovolacieho súdu bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľa 23. februára 2018.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu, keďže podľa jeho názoru rozhodoval vo veci miestne nepríslušný súd s týmto odôvodnením:

«Maloleté deti mali v rozhodnom čase trvalé bydlisko v [REDAKOVANÉ], v obvode Okresného súdu Bratislava 1. Napriek skutočnosti, že adresa trvalého pobytu detí má len podporný charakter s ohľadom na určenie ich bydliska, máme za to, že v predmetnom prípade nemožno vysloviť záver, že deti mali v čase rozhodnom pre skúmanie miestnej príslušnosti bydlisko určené na základe dohody rodičov v [REDAKOVANÉ] teda v obvode Okresného súdu Poprad.

Ak jeden z rodičov bez dohody s druhým rodičom zmení miesto bydliska detí, nemožno to bez ďalšieho považovať za dôvod pre určenie miestne príslušného súdu.

... matku detí spolu s deťmi som na plánovanú návštevu k matkiným rodičom do obce [REDAKOVANÉ] odviezol dňa 10. 8. 2014. Okresný súd Poprad prijal „Návrh matky na začatie konania o ÚPP voči deťom“ dňa 28. 8. 2014, tzn. na 18.-ty deň návštevy detí v obci [REDAKOVANÉ]

... matka detí svojím vlastnoručným podpisom dňa 23. 7. 2014 zapísala deťom trvalý pobyt v meste [REDAKOVANÉ] ulica [REDAKOVANÉ] dokazuje, že táto evidencia trvalého pobytu detí bola výsledkom jedinej existujúcej dohody rodičov detí o bydlisku detí.

V Uznesení z 31. 1. 2018 č. k. 1 Cdo/213/2017 Najvyšší súd konštatuje, že v okolnostiach daného prípadu bolo pre správne určenie miestnej príslušnosti súdu

rozhodujúce „zistenie dohodou rodičov určeného bydliska maloletých detí“ v čase začatia konania, t. j. 28. 8. 2014.

Dňa 12. 7. 2014 sa... deti a matka detí fyzicky odsťahovali z [REDAKOVANÉ] pričom pri „sťahovaní“ pri tejto ceste už prvýkrát so sebou sťahovali aj osobné veci. Zvyšnú časť vecí z [REDAKOVANÉ] presťahoval otec detí v mesiaci 08/2014.

Deti v svojom novom bydlisku (mieste obvyklého pobytu) v meste [REDAKOVANÉ] začali bývať v súlade s dohodou rodičov dňa 15. 7. 2014. V meste [REDAKOVANÉ] a celá rodina bývala od 15. 7. 2014 do 29. 7. 2014...

Práve skutočnosť, že matka detí osobne (vrátane vlastnoručného podpisu) zapísala deťom dňa 23. 7. 2014 „trvalý pobyt“ na ohlasovni pobytov v meste [REDAKOVANÉ] je jediný relevantný dôkaz o tom, aká bola dohoda rodičov o novom bydlisku detí, resp. trvalom bydlisku detí. Je predsa vylúčené, aby niekto zapisoval trvalý pobyt deťom bez toho, aby mal v úmysle, že deti sa v predmetnom mieste budú zdržiavať/bývať trvalo. Týmto je nespochybniteľné a nevyvrátiteľne (listinnými dôkazmi) preukázané, že tvrdenie matky detí, že spolu s deťmi býva/žije od mesiaca máj 2014 (bez prerušenia až doteraz) v obci [REDAKOVANÉ] NIE JE PRAVDIVÉ, pretože:

- dňa 4. 7. 2014 sa rodičia spolu s deťmi vrátili do miesta svojho bydliska, resp. obvyklého pobytu - mesto [REDAKOVANÉ] (Nemecko)

- v meste [REDAKOVANÉ] mali tak rodičia ako aj deti „centrum svojich záujmov“ a hlavne „miera začlenenia do sociálneho prostredia“ napr. evidencia, návštevy/kontroly, vedenie zdravotnej dokumentácie u 2 pediatrov a ďalších lekárov, zdravotné poistenie detí, ale aj čerpanie prídavkov na deti rodičmi

- zdravotné poistenie a taktiež aj pediatričku (tzn. istú mieru začlenenia do sociálneho prostredia) mali deti na Slovensku až odo dňa 5. 8. 2014.

... otec detí si spomína, že sa na predmetnom pojednávaní vyjadril „... aby odišla na návštevu do [REDAKOVANÉ], pokiaľ si on nájde nové zamestnanie...“ čo však v predmetnej zápisnici z pojednávania nebolo zapísané doslovne.

Otec detí nikdy nedal súhlas, že deti majú mať bydlisko (tzn. sa majú trvalo zdržiavať) v obci [REDAKOVANÉ], čo vylučuje podobné úvahy.

Máme za to, že práve právny úkon zápisu „trvalého pobytu“ v meste [REDACTED] je potrebné považovať za rozhodujúci pre právne posúdenie toho aká bola dohoda rodičov vo veci bydliska detí.

Deti začali návštevu v obci [REDACTED] dňa 10. 8. 2014. Súd prijal návrh matky dňa 28. 8. 2014. Ku dňu 28. 8. 2014... sa deti fyzicky zdržiavali:

- 14 dní v meste [REDACTED] - miesto ich dohodou určeného bydliska od 15. 7. 2014
- 10 dní v meste [REDACTED] - miesto návštevy starých rodičov
- 18 dní v obci [REDACTED] - miesto návštevy starých rodičov.

Otec namieta miestnu príslušnosť na pojednávaní v predmetnej veci, ktoré sa konalo dňa 28. 11. 2014, pričom išlo o prvý úkon, ktorý otcovi patril, pretože rozporoval a listinnými dôkazmi doložil, že bydlisko detí na základe dohody rodičov detí je na adrese [REDACTED]. Na predmetnom pojednávaní bola táto námietka/rozpor vznesená vyjadrením otca detí (vid' Zápisnica zo súdneho pojednávania): „S predmetným návrhom jednoznačne nesúhlasím a chcem sa k nemu vyjadriť. V prvom rade chcem uviesť, že mal. deti nemajú bydlisko v [REDACTED] na [REDACTED] a nemá tam bydlisko ani moja manželka a ako dôkaz predkladám súdu potvrdenie o trvalom pobyte.“

Vo všeobecnosti je predsa z ústavno-právneho hľadiska neakceptovateľné, aby sa súd považoval za miestne príslušný z dôvodu, že je maloleté dieťa v obvode súdu na návšteve u starých rodičov 18.-ty deň v sprievode jedného rodiča/zákonného zástupcu, pričom druhý rodič/zákonný zástupca s týmto miestom pobytu mal. dieťaťa výslovne nesúhlasil.

Takýto postup súdu je taktiež v rozpore § 35 Zákona o rodine č. 36/2005 Z. z., pretože zmena miesta zdržiavania sa/obvyklého pobytu mal. dieťaťa, ktorá podstatne sťažuje druhému rodičovi styk s dieťaťom, predstavuje „podstatnú vec súvisiacu s výkonom rodičovských práv“, pričom v prípade nezhody rodičov bolo potrebné, aby o tejto zmene miesta zdržiavania sa/obvyklého pobytu mal. deti rozhodol súd.»

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľ namieta aj porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie s odôvodnením, že okresný súd na pojednávaní 24. februára 2016 nepravdivo zapísal výpoveď znalkyne a nenariadil kontrolné znalecké dokazovanie, ktoré mohlo mať pre posúdenie veci rozhodujúci význam. K tomu uvádza:

«... rozpor medzi skutočným znením výpovede p. znalkyne a zapísaným znením výpovede p. znalkyne, konkrétne v podstatnej veci - čo negatívne vplýva na mal. deti, resp. mal. ██████████

- súd zapísal len 2 podstatné skutočnosti „striedavá starostlivosť nie je vhodná“, lebo „negatívne vplýva na ██████████“

- súd nezapísal 3. podstatnú skutočnosť, čím je, že „častá zmena prostredia má negatívny vplyv na mal. deti“

Po obsahovej stránke tak výpoveď p. znalkyne v zápisnici nie je úplná, čo môže viesť k vyvodu mylných záverov, že „striedavá starostlivosť je nevhodná, pretože negatívne vplýva na deti“.

Pani znalkyňa však vypovedala, že „častá zmena prostredia /po 1 týždni/ je pre deti nevhodná a preto je nevhodná aj takto realizovaná striedavá starostlivosť“. Z daného možno vyvodiť záver, že menej časté striedanie prostredí, napr. 1x za mesiac, alebo 1x za 2-týždne by na deti negatívne vplývať nemalo.

Paradoxne súd vo svojom aktuálne právoplatnom rozsudku (15 P/227/2014-353 z 17. 6. 2016) neodstránil to, čo detský psychológ označil ako negatívne pre mal. deti - striedanie prostredí v 1-týždňových intervaloch, pretože vo výroku č. 3 Rozsudku bolo zachované 1-týždňové striedanie prostredí mal. deťmi.

... práve v kontrolnom znaleckom posudku, ktorý bohužiaľ nebol prvostupňovým a ani odvolacím súdom vykonaný, by bolo možné vhodnosť/nevhodnosť 1-týždňových intervalov striedania potvrdiť/vyvrátiť.

Taktiež v odvolacom konaní otec detí poukazoval na nepravdivé znenie Zápisnice z pojednávania, konkrétne v „Doplnení odvolania č. 9“ doručené odvolaciemu súdu dňa 30. 1. 2017. Odvolací súd sa však týmto odvolacím dôvodom nezaoberal.

Otec v konaní pred Okresným súdom Poprad navrhoval vypracovať kontrolný znalecký posudok z odboru detská psychológia, a to s poukazom na dlhší časový odstup od vypracovania znaleckého posudku v predmetnej veci.

Prvostupňovým súdom určená pani znalkyňa vyšetrila obidve mal. deti dňa 7. 8. 2015...

Okresný súd Poprad rozhodol dňa 17. 6. 2016, tzn. na základe viac ako 10-mesiakov starého/neaktuálneho znaleckého posudku.

Odvolací súd rozhodol dňa 23. 2. 2017, tzn. na základe znaleckého posudku, resp. pedo-psychologického vyšetrenia mal. detí starého (resp. neaktuálneho) viac ako 1,5 roka.

Súdy však odmietli vykonať dôkaz - kontrolný znalecký posudok, napriek tomu, že detská psychika a správanie podlieha v priebehu krátkeho času k podstatným zmenám...

... za posledné mesiace došlo u detí, hlavne u mal. [REDAKOVANÉ] k zmene v citových väzbách, pretože viac preferuje a je naviazaný na otca.»

Vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľ tvrdí porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie spočívajúce (aj) v tom, že:

«... odvolací súd „Doplnenie č. 2 - Odvolania otca detí“ doručené odvolaciemu súdu dňa 19. 12. 2016 nezaložil do správneho súdneho spisu, tzn. odvolací súd rozhodol bez zohľadnenia podstatných skutočností uvedených v „Doplnení č. 2 – Odvolania“, ktoré súdu zaslal otec detí.

Krajský súd Prešov, ako odvolací súd, v konaní č. 3 CoP/29/2016 a 3 CoP/30/2016 rozhodol o odvolaní otca detí Rozsudkom dňa 23. 2. 2017.

Z súdneho spisu č. l. 655 a č. l. 656 vyplýva, že „Doplnenie č. 2 - Odvolania proti Rozsudku 15 P/227/2014-252“ z 19. 12. 2016, ktoré otec detí zaslal odvolaciemu súdu dňa 19. 12. 2016 a odvolací súd tento dokument prijal dňa 19. 12. 2016, nebolo založené do odvolacieho súdneho spisu zn. 3 CoP/29/2016 a 3 CoP/30/2016 súdneho konania. Do súdneho spisu bol predmetný dokument vložený až dňa 22. 3. 2017, tzn. 29 dní po vydaní rozhodnutia/rozsudku odvolacieho súdu.

Na základe uvedeného je nespochybniteľné, že odvolací súd vydal rozhodnutie dňa 23. 2. 2017 bez zohľadnenia skutočností uvedených v dokumente, ktorý odvolací súd prijal dňa 19. 12. 2016, ktoré by mali podľa otca detí podstatný vplyv na rozhodnutie súdu.

... princíp rovnosti zbraní, ako jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania, vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej pozície...»

Sťažovateľ ďalej namieta porušenie základného práva podľa čl. 41 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru, pretože:

«... súd svojvoľne/arbitrárne obmedzil starostlivosť otca o deti na 9 dní/mesiac, čo je zníženie starostlivosti otca o deti o 36 % (resp. zníženie o 5 dní/mesiac) oproti dovtedy 2 roky realizovanej striedavej osobnej starostlivosti

Otec sa o deti v rámci svojich možností staral od ich narodenia. Po narodení [REDAKOVANÉ] dňa [REDAKOVANÉ] štandardne ako iní otcovia, tzn. pomáhal manželke a venoval synovi skoro všetok svoj voľný čas, ktorý mu popri práci ostával. Po narodení [REDAKOVANÉ] dňa [REDAKOVANÉ] sa o dcérku otec staral nadštandardne, pretože si u zamestnávateľa vybavil 12-mesačnú materskú dovolenku, lebo mu to sociálny systém jeho zamestnávateľa umožňoval. O [REDAKOVANÉ] sa otec staral komplexne... Od 10. 8. 2014 do 1. 4. 2015 mal otec znemožnený prístup k deťom, z dôvodu, že mu to matka bezdôvodne neumožnila, pričom sa domáhal kontaktu s deťmi - telefonátmi, emailami, sms-kami, ale aj vycestovaním k obydlíu matky (vzdialené 350 km) a to:

- dňa 17. 9. 2014 žiadal osobne pred obydlím matky detí kontakt s deťmi a taktiež na ÚPSVaR Poprad

- dňa 28. 11. 2014 žiadal osobne pred obydlím matky detí kontakt s deťmi

- dňa 29. 12. 2014 žiadal osobne pred obydlím matky detí kontakt s deťmi

- dňa 23. 1. 2015 žiadal osobne pred obydlím matky detí kontakt s deťmi.

Od 1. 4. 2015 do 4. 4. 2017 (tzn. viac ako 2 roky) otec detí, po 8 mesačnej strate kontaktu s deťmi, realizoval striedavú osobnú starostlivosť, tzn. otec sa staral o deti každý párny kalendárny týždeň od soboty 18.00 hod do soboty 18.00 hod. Otec detí za celé 2 roky nevynechal ani jeden týždeň možnosti byť a starať sa o svoje deti. Počas celých 2 rokov striedavej starostlivosti o deti neboli v starostlivosti otca o deti zistené žiadne nedostatky, práve naopak. Deti pri otcovi napredovali po všetkých stránkach, či už z pohľadu sociálnych väzieb, fyzického vývoja (športovanie a pohybové aktivity, ako bicyklovanie, plávanie, futbal, ihriská), psychického vývoja (rodinné väzby, kultúrne podujatia, aktivity v škôlke, vzdelávanie). Exemplárne treba poukázať na skutočnosť, že otec detí s deťmi komunikuje bilingválne slovensko-nemecky. Takto otec s deťmi hovorí od ich útleho veku ich života v Nemecku... deti hovoria plynule slovensky, ale aj nemecky...

Rozsudkom Krajského súdu Prešov sa dňa 4. 4. 2017 správoplatnila zmena v starostlivosti rodičov o deti...

Súdne rozhodnutie považujeme za svojvoľné/arbitrárne z nasledovných dôvodov:

- a) súd zamietol striedavú starostlivosť na základe NEpravdivej zápisnice...*
- b) súd nevykonával dôkaz - kontrolný znalecký posudok...*
- c) súd rozhodol na základe 10 mesiacov starého, tzn. neaktuálneho znaleckého posudku*

d) pani znalkyňa v znaleckom posudku v závere na strane č.59 uvádza „pokiaľ obidvaja rodičia budú zamestnaní je možné uvažovať aj o styku maloletých detí s rodičmi formou striedavej výchovy, ktorá je aj aktuálne akceptovateľná, avšak je nutné umiestniť maloletého [REDAKOVANÉ] do materskej školy, prípadne aj maloletú [REDAKOVANÉ].“

Pre dosiahnutie spravodlivého rozhodnutia o úprave styku rodičov s dieťaťom v zmysle premís popísaných v predchádzajúcom bode je potrebné zo strany konajúceho súdu (resp. zainteresovaných orgánov verejnej moci) zohľadniť predovšetkým tieto kritériá:

- existenciu pokrvného putá medzi dieťaťom a o jeho zverenie do starostlivosti sa usilujúcimi osobami,

- mieru zachovania identity a integrity dieťaťa a jeho rodinných väzieb v prípade jeho zverenia do starostlivosti tej - ktorej osoby,

- schopnosť osôb usilujúcich o zverenie dieťaťa do starostlivosti zaistiť jeho priaznivý fyzický a psychický vývoj vrátane vzdelávacích, emocionálnych, materiálnych a iných potrieb,

- pranie dieťaťa [v zmysle 52 a nasl. Všeobecného komentára č. 14 Výboru pre práva dieťaťa č. 14 z 29. 5. 2013 o práve dieťaťa na to, aby jeho najlepšie záujmy boli prvoradým hľadiskom (General comment No. 14 on the right of the child to have his or her best interests taken as primary consideration), 2003, CRC/C/GC/14; resp. v zmysle nálezov Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 2482/13 a I. ÚS 1554/14].

V zmysle nálezov Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 153/16 zo dňa 26. 7. 2016:

„Být spolu znamená pro rodiče a jeho dítě jeden ze základních prvku rodinného života, a to i přes rozkoly ve vztazích mezi rodiči. Jak vyplývá z Úmluvy o právech dítěte, tak dítě má právo udržovat pravidelné osobní kontakty s oběma rodiči a oba rodiče mají společnou odpovědnost za výchovu a vývoj dítěte (čl. 9 odst. 3 a čl. 18 odst. 1). Z ustálené

judikatury Ústavního soudu poté vyplývá, že v zájmu dítěte zpravidla je, aby bylo v péči obou rodičů, kde každý z nich poskytuje dítěti láskyplnou péči a každý svým dílem přispívá k osobnostnímu vývoji dítěte. Již proto jakékoliv omezení tohoto aspektu rodinného života (styku mezi rodičem a dítětem), musí být řádně a pečlivě odůvodněno, tedy musí sledovat legitimní cíl nejlepšího zájmu dítěte a být tomuto cíli přiměřené.

Taktiež nález Ústavného súdu Českej Republiky I. ÚS 955/15 zo dňa 14. 3. 2017:

„Pokud obecné soudy rozhodují o úpravě styku, nutno vycházet z toho, že právem obou rodičů je v zásadě stejnou mírou o dítě pečovat a podílet se na jeho výchově, s čímž korešponduje i právo samotného dítěte na péči obou rodičů, a tudíž jeli rozhodnutím soudu svěřeno do péče jednoho z rodičů, pak by tomuto dítěti mělo být umožněno stýkat se s druhým rodičem v takové míře, aby byl postulát rovné rodičovské péče co nejvíce naplněn. Takové uspořádání je zpravidla vždy v „nejlepším zájmu dítěte“, přičemž odchýlky od tohoto principu musí být odůvodněny ochranou nějakého jiného, dostatečně silného legitimního zájmu, přičemž konkrétní skutečnosti, o něž se tento zájem opírá, musí být v daném řízení prokázány.“

Máme za to, že obmedzenie práva otca detí na rodinný život v rozhodnutí súdu nebolo vyvážené legitímnym cieľom zabezpečiť najlepší záujem detí.

Súčasne horeuvedené skutočnosti dokazujú, že obmedzenie kontaktu detí s ich otcom o 36 % nebolo všeobecnými súdmi riadne a starostlivo odôvodnené.»

Sťažovateľ v sťažnosti namieta aj porušenie základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru z dôvodu, že ho okresný súd zaviazal znášať všetky ťarchy s cestovaním v dôsledku vzdialenosti medzi bydliskami rodičov (približne 350 km) aj napriek tomu, že otec detí (sťažovateľ) vzdialenosť medzi bydliskami rodičov nespôsobil, pretože stále býva v pôvodnom mieste bydliska rodičov, a teda matka detí zmenila svoje bydlisko, čím zapríčinila vzdialenosť medzi nimi.

«Otec detí je od 4. 4. 2017 povinný znášať všetky ťarchy spojené s cestovaním... čo je vo finančnom vyjadrení 70-100 EUR/jedna cesta. Z hľadiska časového zodpovedá jedna cesta „tam a späť“ v hrubom cca 8 hodín strávených cestovaním.

Otec detí si deti vyzdvihuje podľa výroku č. 3 Rozsudku OSPP sp. zn. 15 P/227/2014-353 zo dňa 17. 6. 2014 každú párnú stredu o 15.00 hod. Streda je vo všeobecnosti štandardný pracovný deň. Z uvedeného vyplýva, že otec detí je povinný každé 2 párne kalendárne stredu precestovať...

Porušenie základných práv otca... vidíme v...

- nemožnosti otca detí vykonávať prácu/zamestnanie/povolanie, pretože 2 stredu, tzn. celé 2 pracovné dni v mesiaci musí precestovať, keď chce byť s deťmi...

- nutnosti otca detí znášať náklady v rozpätí 280 EUR - 400 EUR za mesiac ako cestovné výdavky nutne vynaložené na cestovanie, keď chce byť s deťmi

- nutnosti otca detí znášať čas strávený cestovaním v rozsahu cca. 32 hodín/mesiac

Z uvedeného vyplýva, že aktuálne môže otec detí reálne pracovať len 14 dní za mesiac, pričom skoro všetci zamestnávateľia vyžadujú od zamestnanca prácu na 20 dní za mesiac... a... na pracovnom trhu pre kvalifikáciu/specializáciu otca detí v podstate neexistuje zamestnávateľ, ktorý by toleroval zamestnancovi, že 6 dní za mesiac nebude pracovať.

Od 1. 3. 2017 (tzn. už skoro 1 rok) je otec detí vedený na ÚPSVaR ako uchádzač o zamestnanie...

Od 1. 3. 2017 otec detí zaslal desiatky žiadostí na pracovné pozície, kde zamestnávateľ hľadá (a nevie nájsť) odborníkov so špecializáciou, v ktorej otec detí pracoval viac ako 10 rokov. S poľutovaním však konštatujeme, že keď sa uvedie, že z rodinných dôvodov nemôže 6 dní pracovať, zamestnávateľia odmietnu žiadosti otca detí.

Táto situácia je pre otca detí o to neprijemnejšia, že... sa vypracoval až na „nemeckú úroveň“, keďže bol v Nemecku na pozícii s vysokou kvalifikáciou niekoľko rokov zamestnaný.

... v náleze Ústavného súdu Českej republiky I. ÚS 955/15 zo dňa 14. 3. 2017 sa jednoznačne konštatuje: „Je tedy nespravedlivé, aby matka fakticky profitovala z toho, že dítě protiprávně odvezla do 200 km vzdáleného místa. Skutečnost, že jeden z rodičů protiprávně (jednostranně) změnil bydliště dítěte je podstatnou okolností, kterou je třeba zohlednit při rozhodování, komu dítě svěřit do péče a při rozhodování o rozsahu a podmínkách styku. Například k předávání dítěte ke styku by mělo zásadně docházet

v mieste pôvodného bydliska dieťaťa. Pro jiné rozhodnutí by měly existovat dostatečně závažné důvody, které by měly být v soudním rozhodnutí vysvětleny. “».

Sťažovateľ na základe uvedenej sťažnostnej argumentácie žiada, aby ústavný súd po jej prijatí na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu boli porušené jeho základné práva podľa čl. 19 ods. 1, čl. 41 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 a podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru, napadnuté rozsudky okresného súdu a krajského súdu zruší a vráti vec na ďalšie konanie okresnému súdu, uloží povinnosť okresnému súdu a krajskému súdu spoločne a nerozdielne zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 1 euro za každý deň právoplatnosti napadnutých rozsudkov a uhradiť trovy konania.

Zároveň sťažovateľ navrhuje aj vydanie dočasného opatrenia, ktorým by ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku okresného súdu s odôvodnením, že:

«- dochádza k narušeniu rodinných väzieb medzi deťmi a ich otcom

- syn sťažovateľa (██████████) nastúpi 1. 9. 2018 (tzn. za necelých 6 mesiacov) do základnej školy, pričom ██████████ môže v ██████████ študovať na bilingválnej slovensko-nemeckej základnej škole „Deutsche Schule Bratislava“ (matke detí otec detí už od roku 2015 uvoľňuje ich spoločný byt v ██████████ pretože obidve mal. deti sťažovateľa plynulo hovoria nemeckým jazykom...

V dôsledku všetkých v tejto ústavnej sťažnosti uvedených nezákonností však matka detí v súčasnosti so súdmi znemožnia deťom navštevovať podstatne kvalitnejšiu základnú školu, ktorá vytvára základ vzdelávania dieťaťa, resp. človeka, čo je v absolútnom rozpore s čl. 3 ods. 1 Dohovore o právach dieťaťa...

- v meste ██████████ majú deti sťažovateľa obmedzené možnosti navštevovať materskú školu, čo predstavuje obmedzenia z hľadiska sociálneho a výchovného

- sťažovateľ má obmedzené možnosti zamestnať sa v odbore, v ktorom nadobudol vzdelanie/kvalifikáciu a prax

- sťažovateľ musí znášať ťarchy spojené s cestovaním z dôvodu vzdialenosti bydlísk rodičov detí, pričom sťažovateľ túto vzdialenosť nespôsobil.

Odloženie vykonateľnosti napadnutého právoplatného rozsudku bude mať za následok, že sa opätovne stane právoplatným predbežné opatrenie - Uznesenie Krajského súdu Prešov zo dňa 19. 3. 2015 sp. zn. 11 CoP/4/20 15-53, v zmysle ktorého sú deti zverené do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

Deti sú na starostlivosť oboch rodičov zvyknuté (napríklad sa deti otca už niekoľko mesiacov pýtajú, kedy pôjdu do škôlky v [REDACTED] lebo v škôlke v [REDACTED] majú 3x do týždňa tenisový tréning a taktiež sa učia anglické slovíčka, pretože sa jedná o bilingválnu škôlku), počas celých 2 rokov nebol so striedavou starostlivosťou z pohľadu detí žiadny problém.

Odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia ďalej odôvodňujeme patovou životnou situáciou sťažovateľa, kedy v dôsledku súdnych rozhodnutí je sťažovateľ v nasledovnej zúfalej situácii:

- 1. sťažovateľ je oprávnený deti vychovávať od stredy do nedele*
 - 2. sťažovateľ je povinný znášať cestovné tarchy (čas + náklady) a výživné na deti*
 - 3. sťažovateľ musí cestovať za deťmi - precestuje celú párnú strediu a v dôsledku osobnej starostlivosti o deti v štvrtok a piatok (neexistuje škôlka, ktorá Vám zoberie dieťa na 2 dni za 2 týždne) sa sťažovateľ nemôže zamestnať (aj keď v jeho obore je v regióne BA-Viedeň niekoľko pracovných ponúk, napríklad aj pracovné pozície na polovičný pracovný úväzok /avšak s prácou v každý pracovný deň/), tzn. sťažovateľ nemá príjem*
 - 4. sťažovateľ si požičiava od rodičov/sestry, čím sa stále zadlžuje, pričom tento neúnosný stav trvá od 1. 3. 2017, tzn. už skoro 1 rok.*
- Sťažovateľ, resp. otec detí sa cíti už viac ako 3,5 roka byť psychicky vydieraný cez deti...»*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

II.1 K namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu v spojení s dopĺňacím rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd

môže domôcť (a aj domáhal) využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu v spojení s jeho dopĺňacím rozsudkom mohol sťažovateľ podať odvolanie (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu

k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Sťažovateľ podľa petitu namieta porušenie svojich práv garantovaných ústavou a dohovorom aj napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorý podľa zistenia ústavného súdu nadobudol právoplatnosť 4. apríla 2017, pričom sťažovateľ podal elektronicky sťažnosť 19. marca 2018, t. j. zjavne po uplynutí lehoty uvedenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd zároveň konštatuje, že sťažovateľ uznesenie dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 213/2017 z 31. januára 2018 (doručený mu 23. februára 2018) nenapadol.

Za uvedených okolností bolo pre predbežné prerokovanie tejto časti sťažnosti podstatné, či sú splnené podmienky na aplikáciu judikatúry ústavného súdu z ostatného obdobia, v zmysle ktorej [v zhode s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 52, 53 a 54)] v prípade, ak sťažovateľ podá mimoriadny opravný prostriedok (dovolania), tak mu dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia dovolacieho súdu o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, v tomto prípade vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu (obdobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, IV. ÚS 58/2011).

Ústavný súd konštatuje, že vo veci sťažovateľa nemôže aplikovať citovanú judikatúru, keďže pri posudzovaní otázky dodržania lehoty na podanie sťažnosti musí vychádzať z doslovného znenia zákona o ústavnom súde, ako aj z toho, že ak sťažovateľ uplatnil mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, spôsobilý zabezpečiť ochranu jej práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietol ako neprípustné, musí namietať vo svojej sťažnosti nielen rozhodnutie, príp. postup krajského súdu, ale aj rozhodnutie dovolacieho súdu, resp. jeho postup, čo však v posudzovanej veci sťažovateľ neurobil, a preto treba časť jeho sťažnosti smerujúcu proti napadnutému rozsudku krajského súdu považovať

za oneskorene podanú. Ak by sťažovateľ splnil uvedenú podmienku, t. j. napadol aj rozhodnutie dovolacieho súdu, ústavný súd by, aj v situácii, že nezistí ústavne relevantné pochybenie v rozhodnutí, resp. postupe dovolacieho súdu a porušenie práv sťažovateľa najvyšším súdom nevysloví, mohol preskúmať sťažnosťou napadnuté rozhodnutie krajského súdu (m. m. III. ÚS 34/2012, III. ÚS 543/2012, IV. ÚS 318/2013) bez ohľadu na skutočnosť, že dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde už uplynula.

Ústavný súd vo veci sťažovateľa vzal do úvahy aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Kadlec a ostatní proti Českej republike), v zmysle ktorej musia súdy (vrátane ústavného súdu) pri uplatňovaní procesných pravidiel zabrániť jednak prehnanému formalizmu, ktorý by bol v rozpore s princípmi spravodlivého súdneho konania, ale na druhej strane aj prílišnej benevolencii, ktorá by vo svojich dôsledkoch mohla znamenať až negáciu zákonom ustanovených procesných náležitostí, resp. predpokladov na konanie (m. m. IV. ÚS 406/2010).

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uvedenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júla 2018